

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 84 0 П 041648 15 Рев
Бања Лука, 1.3.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Биљане Томић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Д.С. из З., ..., Д.Ј. из З., ... и Ј.В. из Б.Л., ..., које заступа П.Б., адвокат из Б.Л., ..., против туженог У. фабрика цијеви а.д. Д., ..., кога заступа С.Ђ., адвокат из Д., ..., ради повреде права несагласних акционара, вриједност спора 315.153,66 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Добоју број 84 0 П 041648 15 Гж од 25.3.2015. године, на сједници одржаној 1.3.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Дервенти број 84 0 П 041648 13 П од 10.11.2014. године утврђено је да тржишна вриједност редовних акција туженог, са правом гласа, локалне ознаке УНФЦ-Р-А, класа А на дан 9.4.2012. године износи 1,0367 КМ по једној акцији и тужени су обавезани да то признају и трпе и да тужитељима исплате разлику између исплаћеног им износа и износа који је тужени требао платити према тржишној вриједности акција и то:

- тужитељу Д.С. (даље: првотужитељ), износ од 51.574,73 КМ,
- тужитељу Д.Ј. (даље: друготужитељ), износ од 39.557,77 КМ и
- тужитељу Ј.В. (даље: трећетужитељ), износ од 15.011,23 КМ,

све са законском затезном каматом од 10.11.2014. године до исплате и да им накнаде трошкове поступка у износу од 9.949,48 КМ са законском затезном каматом од 10.11.2014. године до исплате, а одбијен је захтјев првотужитеља, преко досуђеног износа. Утврђено је да су тужитељи повукли тужбу у дијелу којим су тражили објављивање пресуде у дневним листовима Г.С. и Н.н., као и на инернет страници Б. берзе, на трошак тужене.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 84 0 П 041648 15 Гж од 25.3.2015. године жалба тужитеља је усвојена и првостепена пресуда преиначена у дијелу одлуке о камати тако што је законска затезна камата на досуђене износе тужитељима досуђена од 28.5.2012. године до исплате и тужени је обавезан да тужитељима накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 2.691,00 КМ са законском затезном каматом од 25.3.2015. године до исплате, а жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда у преосталом усвајајућем дијелу, је потврђена.

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и предлаже да се побијана пресуда укине и предмет врати истом суду, на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља за утврђење тржишне вриједности акција са правом гласа на дан 9.4.2012. године означених у изреци првостепене пресуде и за исплату разлике између износа које је тужени исплатио тужитељима и тржишне вриједности акција која им, као несагласним акционарима, према Закону о привредним друштвима, припада.

Одлучујући о овако постављеном тужбеном захтјеву првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да првотужитељ има 0,224146% у основном капиталу туженог што износи 59459 акција, да друготужитељ има 0,171920% удјела у основном капиталу туженог што износи 46605 акција, а да трећетужитељ има 17306 акција; да је тужени јавним позивом објављеним на Б. берзи дана 2.3.2012. године заказао Скупштину акционара за дан 9.4.2012. године, а под тачком 3. дневног реда је предвиђено „доношење одлуке о располагању имовином веће вриједности друштва“; да су стим у вези тужитељи обавијестили туженог о намјери кориштења права несагласних акционара која предвиђа Закон о привредним друштвима, а након усвајања наведне одлуке (број 351/12 од 9.4.2012. године) су поднијели захтјев туженом да откупи њихове акције; да је одлуком туженог број 337/УО/12 од 6.4.2012. године утврђена тржишна вриједност акција туженог на дан доношења поменуте одлуке (9.4.2012. године) у износу од 0,16935837742 КМ по једној акцији и да је на основу те одлуке, дана 28.5.2012. године на име откупа акција првотужитељу исплаћен износ од 10.066,41 КМ, друготужитељу износ од 7.720,93 КМ и трећетужитељу износ од 2.929,90 КМ, након чега је извршено прекњижавање акција у Централном регистру хартија од вриједности, са рачуна тужитеља на рачун туженог; да је вјештак В.Ј. извршио процјену тржишне вриједности једне акције на дан 9.4.2012. године (дан доношења одлуке против које су гласали тужитељи) у износу од 1,0367 КМ, што за наведени број акција сваког од тужитеља износи: за првотужитеља 51.574,73 КМ (процијењена вриједност од 59.459,00 КМ, умањена за исплаћени износ од 10.066,41 КМ), за друготужитеља 39.557,77 КМ (процијењена вриједност од 45.605,00 КМ, умањена за исплаћени износ од 7.720,93 КМ) и за трећетужитеља 15.011,23 КМ (процијењена вриједност од 17.306,00 КМ, умањено за исплаћени износ од 2.929,90 КМ); и да су тужитељи тужбу у овој правној ствари поднијели 27.6.2012. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, цијенећи да су тужитељи у поступку остваривања права несагласних акционара испоштовали законом прописану процедуру – упућивања писменог обавјештења туженом о намјери кориштења тих права у случају усвајања наведене одлуке на скупштини акционара дана 9.4.2012. године и подношења писменог захтјева (након усвајања те одлуке) туженом за откуп акција тужитеља, што је тужени и учинио исплатом вриједности акција (коју је утврдио тужени) тужитељима у наведеним износима, дана 28.5.2012. године. Налазећи, да је исплаћена вриједност акција мања од тржишне вриједности, прихватајући налаз поменутог вјештака и позивом на одредбу члана 433. и 435. Закона о привредним друштвима („Службени гласник Републике Српске“ број 127/08, 58/09 и 100/11, даље: ЗПД),

првостепени суд је тужбени захтјев друго и трећетужитеља усвојио у цјелини, а захтјев првотужитеља дјелимично, као у изреци првостепене пресуде.

Другостепени суд је жалбу тужитеља усвојио у дијелу одлуке о почетку рока рачунања законске затезне камате на досуђене износе тужитељима па је првостепену пресуду у том дијелу преиначио, као у ставу 1. изреке побијане пресуде, а жалбу туженог је одбио и првостепену пресуду у преосталом усвајајућем дијелу потврдио.

Правилност побијане одлука ревизионим наводима се не доводи у сумњу.

Према одредби члана 435. став 1. ЗПД, акционар може да тражи од друштва да откупи његове акције по тржишној вриједности ако гласа против или се уздржи од гласања, између осталог, и за одлуку којом се одобрава стицање, односно располагање имовином велике вриједности.

Из чињеничног утврђења нижестепених судова произлази да је тужени у позиву (објављеном на Б. берзи дана 2.3.2012. године) за ванредну скупштину акционара за дан 9.4.2012. године под тачком 3. дневног реда уврстио „доношење одлуке о располагању имовином веће вриједности“. Даље, произлази да су тужитељи прије одлучивања на скупштини о тој тачки дневног реда обавијестили туженог о намјери кориштења права несагласних акционара, која предвиђа одредба члана 435. ЗПД, а након доношења предложене одлуке (број 351/12 од 9.4.2012. године), којом је одлучено да се заснује заложно право на покретним и непокретним стварима и залихама туженог процијењеним на износ од 76.325.062,58 КМ у сврху кредитног задужења код Х.А.А. Б., поднијели су захтјев туженом за откуп њихових акција, што је првостепени суд на основу утврђених чињеница и неспорних навода туженог из одговора на тужбу детаљно и аргументовано образложио а другостепени суд је то прихватио, које разлоге као правилне прихвата и овај суд, што тужени ревизијом и не побија.

У ситуацији када је тужени исплатио тужитељима (28.5.2012. године) вриједност акција коју је утврдио одлуком број 337/УО/12 у износу од 0,16935837742 КМ по једној акцији а тужитељи су тражили, у тужби, износ од 2,7450 КМ, а у поднеску од 15.11.2012. године износ од 1,3560 КМ по акцији, тржишна вриједност акција је утврђена по вјештаку В.Ј. у износу од 1,0367 КМ по једној акцији и по овом налазу укупна вриједност акција износи: за првотужитеља 59.459,00 КМ, за друготужитеља 45.605,00 КМ и за трећетужитеља 17.306,00 КМ, па је умањујући овако утврђену тржишну вриједност за већ исплаћене износе од стране туженог, тужитељима досуђена вриједност акција, као у изреци првостепене пресуде. Како налазу поменутог вјештака тужени (коме је налаз достављен 12.9.2014. године) није приговорио, нижестепени судови су, и по оцјени овога суда, имали основа у изведеним доказима за овакво пресуђење, што тужени и не спори у ревизији.

Тужени у ревизији указује да је његов пуномоћник поднеском од 8.10.2014. године обавијестио првостепени суд да због раније преузетих обавеза не може приступити на рочиште за главну расправу дана 10.10.2014. године и да је предложио да се расправа води у његовој одсутности и да суд на главној расправи изведе предложене доказе туженог са расправног записника састављеног пред Окружним привредним судом у Добоју од 15.11.2012. године.

Будући да је првостепени суд у образложењу пресуде навео да докази које је предложио тужени нису проведени јер пуномоћним туженог није приступио на главну расправу, а другостепени суд је то прихватио, тужени у ревизији тврди да су нижестепени судови тиме починили повреде одредаба парничног поступка из члана 209. ЗПП у вези са члановима 7. став 2., 14., 17. и 8. ЗПП. На исте повреде је указивао и у жалби, у погледу којих навода жалбе је другостепени суд дао своје разлоге.

Одредбом члана 7. став 2. ЗПП прописано је да је суд овлаштен да утврди и чињенице које странке нису изнијеле, ако из резултата расправе и доказивања произлази да странке иду за тим да располажу захтјевима којима не могу распоралати (члана 3. став 2. ЗПП). Како се у конкретном случају не ради о захтјевима о којима странке не могу располагати, супротно наводима ревизије, описана ситуација у поменутом поднеску пуномоћника туженог, није ситуација коју предвиђа одредба члана 7. став 2. ЗПП. Зато, нема мјеста примјени одредбе члана 7. став 2. ЗПП, па ни приговору ревизије да су нижестепени судови у поступку доношења својих одлука повриједили ову законску одредбу. Како су нижестепени судови проведене доказе оцијенили на начин прописан одредбом члана 8. ЗПП, не стоји ни ревизиони приговор о повреди ове законске одредбе.

Према одредби члана 14. ЗПП, ако за поједине радње није законом одређен облик у коме се могу предузети, странке предузимају радње писмено ван рочишта или усмено на рочишту. Будући да се према начелу непосредности (члан 4. ЗПП) докази проводе на главној расправи, чиме се сагласно начелу контрадикторности пружа могућност свакој странци да изнесе чињенице и проведе доказе и да се изјасни о чињеницама и доказима супротне стране (члан 5. ЗПП), нема основа за позивање ревидента на одредбу члана 14. ЗПП јер се у конкретном случају не ради о радњама за које ЗПП није одређен облик у коме се оне – пред судом могу предузети.

Без икаквог основа је позивање ревидента на одредбу члана 17. ЗПП (којом је прописано да сваки суд у току цијелог поступка по службеној дужности пази на своју стварну надлежност), јер стварна надлежност нижестепених судова током поступка, није ни била упитна.

Указивање у ревизији на друге предмете који се воде код Основног суда у Дервенти (чији су пословни бројеви означени на страни 2. посљедњег пасуса ревизије) је без значаја, јер судске одлуке и под условом да су донесене уз правилу примјену процесног и материјалног права, не представљају извор права.

И на крају, код чињенице да се ревидент у ревизији само позвао на напријед наведене законске одредбе и исте интерпретирао уз тврдњу да су нижестепени судови починили повреду тих одредби и да је „све то за посљедицу имало повреду одредаба парничног поступка из члана 209. став 1. ЗПП“, а да ни једном ријечју није објаснио зашто би оне биле од значаја за правилност и законитост побијане пресуде, по оцјени овог суда, и под условом да су те повреде почињене како тужени тврди, не би се радило о повредама које би биле од утицаја на законитост побијане пресуде. Ово из разлога што, када се има у виду да се докази чије је провођење тужени предложио на расправном записнику од 15.11.2012. године односе, углавном на чињенице које међу странкама и нису спорне, осим извјештаја о процјени вриједности туженог сачињеној од стране др Г.Р. из марта 2012. године која, с обзиром да тужени није приговорио налазу вјештака В.Ј. којим је утврђена тржишна вриједност предметних акција туженог, није ни од каквог

утицја на исход овог спора. Стога се наводи ревизије и у овом правцу, указују неоснованим.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП ревизија туженог је одбијена као неоснована.

У погледу навода туженог из поднеска од 8.9.2016. године – којим се овај ревизиони суд обавијештава да је рјешењем Окружног привредног суда у Добоју број 60 0 Ст 024120 16 Ст од 5.9.2016. године над туженим отворан поступак реструктурирања и да су с тим у вези испуњени услови из члана 48. Закона о стечају („Службени гласник Републике Српске“ број 16/16) за прекид поступка у овој правној ствари, овај суд налази да су ти наводи без значаја, јер наведено не представља разлог за прекид ревизионог поступка који се проводи по правоснажности другостепене одлуке.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић